

Tutulamayan yasların şarkısı: 52 HERTZ

"İşte böyle kopar kıyamet. Gümbürtüyle değil iniltiyle..." T.S Eliot

"Dikkat dikkat! Ana karaya giden son tahliye vapurumuzun kalkmasına 55 dakika vardır. Ada sakinlerinin işaretlenmiş alanlara doğru gitmesi rica olunur."

Distopik bir evrende, tekinsiz bir dünyaya düşmüş gibi hissettiren bu cümleyle başladı, 52 Hertz. Ve bu tehditkar meydan okuma, Danimarkalı yönetmen Lars Von Trier'in "iyi film"i tanımlamak için kullandığı efsane cümledeki "ayakkabının içine kaçan taş gibi olmalı" metaforundaki o münasebetsiz taş gibi, oyunun ilk dakikasından son repliğine kadar bir türlü çıkmadı ayakkabımın içinden.

52 Hertz, yalnızlığın ve ıssızlığın da sembolü olan "ada" metaforu üzerinden, beklenen ama henüz gerçekleşmemiş kayıplara dair cesur bir yas ve bireysel yüzleşme hikayesi. Farklı yaşanmışlıkları ve deneyimleriyle dört kadının kayıplarını, aşklarını, adıyla bağlarını zaman zaman birbirlerinin hikayelerine temas ederek zaman zaman ise sayıklarcasına

bir yalnızlık içinde dillendirdikleri otobiyografik bir anlatı. Oyunda kişisel hikayeler öylesine ölçülü ve dengeli bir hassasiyetle aktarılıyor ki, seyirci kendini asla ne aşırı empat ne de dikizliyormuş gibi bir rahat-

sızlığın içinde hissediyor. Yönetmen Zinnure Türe bu hassasiyetiyle hem oyuncularını hem de seyirciyi güvenli alanda tutmayı müthiş bir maharetle başarıyor. Tanıklıkla maruz bırakmak arasındaki dengiyi korurken, hem en ilkel hem de en girift duyguları yönetebilme becerisini ihtimal olarak sunuyor.

52 Hertz adını 52 Hertz frekansında ses çıkardığı için diğer balinalar tarafından duyulmadığı düşünülen ve bu yüzden dünyanın en yalnız balinası olarak anılan balinadan alırken, duyulmanın, söylenmenin, yüzleşmenin her zaman mümkün

olmadığı bir tarihin hem kişisel hem de toplumsal bağlamda izini sürüyor. Oyun, devised tiyatro tekniğiyle kolektif bir süreçte üretilmiş. Yani hazır bir metinden

yola çıkmak yerine oyuncuların ve yaratıcı ekibin ortak çalışmasıyla belli kavramlar çerçevesinde doğaçlama, fiziksel çalışmalar, kişisel deneyimler ve araştırmalarla, yolda şekillenmiş.

52 Hertz henüz prova aşamasındayken, topluluk İstos Yayınevi'nde düzenlediği etkinlikle, hem oyun hakkında bir ön bilgilendirme yapmış, hem de bir kadın üretimi olan 52 Hertz ekseninde kadın yazarların Ermenice yazma deneyimi üzerinden "unutmak ve hatırlamak" üzerine ufuk açıcı bir söyleşi düzenlemişti. Oyunun prömiyeri yapıldıktan sonra ise bu kez Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi Aylin Vartanyan, oyunun açtığı düşünce alanlarına yepyeni katmanlar ekleyerek anlatıyı zenginleştiren ikinci bir sohbet daha gerçekleştirdi. Son olarak geçtiğimiz ay yine İstos ev sahipliğinde tiyatro pedagoğu, yönetmen ve dramaturg Hülya Karcı, oyunun yönetmeni Zinnure Türe ve oyuncu Lara Narin, bu kez de "bir biyografi tiyatrosu" olarak 52 Hertz'i değerlendirdiler.

Hangardz Bağımsız Tiyatro Topluluğu kurulduğu tarihten bugüne çok özgün, çok güzel işler yapıyor. Yaptıkları işler konuşuluyor, tartışılıyor, üzerine yeni düşünce katmanları eklenerek zenginleşiyor. Ermeni toplumunun gösterdiğinden çok daha fazla dikkat ve ilgiyi geniş toplumdan buluyor desek haksızlık etmiş olmayız. Üretimlerinin, hem akademik hem de tiyatro çevrelerinde bulunduğu karşılık, aldığı içten övgüler, bu kadar üzerine konuşulması, sohbet ve söyleşilerin düzenlenmesinin

bir izleyici olarak göğsümü kabarttığını belirtmeliyim.

Hangardz'ın kadınlarının yıllara dayanan birlikte üretim pratikleri, ekip disiplinleri ve ortak karar alma becerileri, yönetmen Zinnure Türe'nin hayranlık uyandıran yönetmenlik dehasıyla birleşince ortaya seyir zevkini çok yükseklerle taşıyan böylesi enfes bir oyun çıkmış. Oyuna emek veren diğer değerli kadınları da kalpten alkışlamak gerekir; yönetmen yardımcısı Öykü Gökdoğan, dramaturg Miran Bulut, dekor tasarım sorumlusu İzabel Gültop Gebenlioğlu, afiş tasarım Anet Sandra Açıkgöz ve görünen görünmeyen daha pek çok emekçi...

52 Hertz'i iki hatta üç kez izlemiş seyirciler var, ben de bunlardan biriyim, iki kez izledim. Sezonu her ne kadar kapatmış olsalar da oyun 10 Temmuz Cuma günü Kınalıada Surp Krikor Lusavoriç Kilisesi Salonu'nda yeniden sahnelenecek. Mutlaka ama mutlaka sosyal medyadan takvimlerini takip edin ve özellikle ada sakinleri, ayaklarınıza gelen bu büyük şansını sakın ıskalamayın derim.

Ve son olarak... 52 Hertz'e ses ve nefes olan Hangardz'ın değerli kadınları; Tara Demircioğlu, Diana Çilingaryan, Lara Narin ve Garine Maral Çizmeciyen... Kaleminize, emeklerinize, yüreğinize sağlık. Söyledikleriniz kadar söylemediğiniz her şeyi duyduk. Çok değerlisiniz... Yolunuz hep çiçek bahçesi olsun. İyi ki varsınız... İyi ki Hangardz var... Hep olun... ♡

